

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XIV. (a) Cœlestinus III.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

convenienti vita, & professioni monastica: si tamen ante tempus probationis praefinitum is, qui converti desiderat, habitum suscipiat, & professionem emittat, Abbate per se, vel per alium professionem acceptante, cogendus est votum adimplere, etiamsi habitum professionum non susceperit, nec intra claustra monasterii per tempus probationis commoretur; quia nec habitus mutatio desideratur ad essentiam professionis, ut probant Castro Pa-

lao *tract. 16. punct. 12. §. 4. num. 4.* Barbosa *alleg. 101. n. 108.* Suarez. *de relig. tract. 7. lib. 5. cap. 14. num. 9.* Nec etiam desideratur pro substantia professionis, ut novitius tempore probationis commoretur in ipso monasterio, ut probant Barbosa *dicta alleg. 101. num. 28.* Tambur. *de iure Abbat. tom. 3. diff. 6. quest. 7. num. 16.* Gibalin. *de clausur. disquis. 2. cap. 2. §. 3. conclus. 7.*

CAPUT XIV.

(a) Coelestinus III.

Cum simus, &c. *Et infra:* Sanè nuper auribus nostris est relatum, quod cum C. miles lepræ morbo, Domino permitte est reserptus, se cum filio suo discretionis annos nullatenus agente, ad quoddam monasterium cum bonis etiam suis, quæ à (b) monasterio ipse tenuerat, (c) contulisset, dictum filium suum habitum fecit suscipere monachalem. Cumque ipsi puero disciplina monastica propter asperitatem regulæ displiceret, infra x. hebdomadarum spatium à monasterio & habitu suscepto taliter resiliens, (d) bona patris ab Abbacia illa cœpit cum instantia postulare. Et cum super hoc ad diocesanum (e) Episcopum quæstio delata fuisset, & coram eo aliquandiu disputatum, quia plerique sentire de rigore canonum videbantur, si consanguinei dicti pueri possent testibus comprobare illum, quando fuit oblatus, infra annos discretionis existere, ipsum tali voto nullatenus obligari, dictus Abbas ad Maguntinæ Sedis audientiam appellavit, & quidam ex consanguineis ejusdem pueri ad Romanam Ecclesiam appellationem, sicut ex literis Augustini Episcopi comperimus, transtulerunt. Ideoque discretioni v. significatione præsentium intumamus; quod si dictus puer ad annos discretionis pervenit, & habitum retinere noluerit monachalem, si ad hoc ipsum induci nequiverit, non est (f) compellendus. Quia tunc liberum erit sibi eum dimittere, & bona paterna, quæ ipsi rectè (g) successione proveniunt, postulare.

NOTIÆ.

1. (a) *Coelestinus III.*] Ita etiam legitur in secunda collectione, *sub hoc tit. cap. 5.* nullibi tamen exprimitur Prælati, cui rescribat Pontifex; illud tantum liquet, casum in præsentibus contigisse in Germania, in diecesi suffraganea Archiepiscopi Moguntini; siquidem ad ipsum Metropolitanum appellatum fuisse refertur.
  - (b) *Quæ à monasterio.*] In feudum videlicet.
  - (c) *Contulisset.*] Oblatione facta, vel professione emissa, ut in *cap. in præsentia, de probat. cap. final. de success. ab intest.*
  - (d) *Bona patris.*] Non verò ea, quæ pater in feudum ab ipso monasterio acceperat, in quibus per ipsam professionem monasterium integrum jus recuperavit finito feudo.
  - (e) *Episcopum.*] Ad quem olim cognitio super nullitate cujuslibet professionis spectabat, ut sæpe sæpius in Decretalibus sub hoc titulo compilatis supponitur. Hodie tamen ex dispositione Concilii Tridentini, *sess. 25. de regul. cap. 19.* causa nullitatis professionis discipari debet coram Episcopo diocesano, & superiore ipsius monasterii, ubi nullitas professionis intenditur; quod pluribus sacræ Congregationis declarationibus diffinitum fuisse referunt Barbosa *in dict. cap. 19. Concil. num. 22.* Tambur. *tom. 3. de iure Abbat. disputat. 6. quest. 26. num. 3.* Garcia *tom. 1. polit. regul. tract. 3. diff. cult. 4. dub. 3. punct. ult.* Brun. Chaffaing. *de privil. reg. tract. 4. cap. 6. propos. 7.*
2. (f) *Non est compellendus.*] Quia licet esse ob-

latus à parte religioni; tamen ex noviori jure, quod vigeat temporibus Coelestini, filius ita oblati poterat adveniente pubertate resiliere, nisi jam tacite, vel expressè fuisset professus, ut probavi supra in *cap. cum virum*, ubi commentarium hujus textus dedi.

(g) *Successione proveniunt.*] Dubium est tamen, & magnum apud Doctores, an post professionem patris in monasterio factam, ejus filius debeat legitima portio, perinde ac si jam ex hac vita migrasset? Et pro negativa sententia, quam defendunt plures congesti à Barbosa hic, faciunt primò textus in *authent. si qua. Cod. de sacros. Eccles. quæ extat apud Gratianum in cap. si qua 19. quest. 3.* ubi disponitur, obeunte patre professo nulla bonorum divisione facta, filios tunc legitimam percipere debere: unde deducitur à contrario sensu, vivente adhuc patre, filios non posse eam petere. Secundò, quia legitima non debetur filiis, superstiti patre, *l. 1. §. impuberi. ff. de collat. bonor. l. quotiens. ff. solut. matrim.* adeò ut nullo casu possit peti à filio vivente patre, *l. 2. C. si à parente quis fuerit, l. sed si si 25. §. Consuluit. ff. de petit. hered.* Mancinus de legitima. *p. 1. quest. 15.* Tertio, nam poterit filii præmori antequam pater monachus decedat, & sic bona ad monasterium pertinebunt. Quam rationem in non dissimili casu adducit Consulutus in *l. Statius, §. Cornelio. ff. de iure fisci.* Deinde faciunt textus in *l. sed si mors 13. ff. de donat. inter vir. l. res uxoris, eod. tit.* ubi docetur donationem factam à marito uxori, quæ non

sustinetur; nisi mors sequatur, *l. cum hic status 32. ff. eod. tit.* non confirmari morte civili, sed expectandam esse mortem naturalem. Facit etiam textus in *l. non vix; ff. de donat. caus. mort.* quibus addi potest textus in *l. fideicommissa 11. §. si cui, ff. de legat. 3.* ubi ait Consulutus, filium, cui fideicommissum relictum erat sub hac conditione, si morte patris sui juris fieret, non esse admittendum ad fideicommissum antequam mors naturalis patris contingeret, etiam si emancipatione sui juris factus sit. Nec tunc obitare affirmant præsentem textum, quia illum accipiunt casu, quo pater jam erat mortuus, ut deducitur ex verbis jam relatis, *successione proveniunt.* Nam si adhuc pater in humanis esset, non posset agi de ejus successione, *l. 1. ff. de hered. vel act. vendit. l. qui superstitis, ff. de acquir. hered.* & patrem in præsentem specie decessisse, ex hujus textus integra deduci testatur Felinus in cap. *in præsentia, num. 56. de probat.*

Contraria tamen sententia, cui tanquam priori adhæreo, docet, deberi filiis legitimum ex bonis parentum statim, ac ipsi religionem sunt professi, ut aperte docetur in præsentem textu, in cujus specie si pater jam decessisset, nulla daretur dubitandi ratio, contra textum in *l. quod Labeo, ff. de Carbon. edict. l. Domitius 27. ff. de testam. & affirmat Corsetus inzul. 162. num. 3. se integram hanc decretalem legisse, & perlegisse, nihilque in ea invenisse, ex quo deduci possit, pa-*

terem jam defunctum esse. Facit etiam, nam professio monastica regulariter morti naturali æquiparatur, *cap. placuit 16. quest. 1. l. Deo nobis, C. de Episc. & cleric. ubi pactum de lucranda dote in casum mortis uxoris conceptum, verificatur in professione religionis; quia regulariter, quando idem effectus resultat ex utraque morte, dispositum in casu mortis naturalis, verificatur in casu mortis civilis.* Quo modo vulgò accipiuntur textus in *l. si necem, §. si deportatus, ff. de bonis libert. l. actione, §. publicatione, ff. pro socio, l. in insulam 42. ff. solut. matrim. l. si decesserit, ff. qui satisd. l. sed si alia, in princip. ff. de bonis damnat.* ergo sicut defuncto patre filio debetur legitima; ita & eo mortuo civiliter per professionem. Quare hanc sententiam tuerentur innumeri congesti à Barbosa in præsentem, Thomas Sanchez lib. 6. in Decalogum, cap. 10. num. 3. Mancinus de legat. quest. 15. num. 15. Merlinus eod. tract. q. 25. Nec tunc obstant fundamenta contrarie sententiæ; nam in dict. authent. si qua mulier, non asseritur, filium posse petere legitimam, professio patre; sed tantum, quod si non fuerit ante mortem patris assignata portio, postea erit assignanda; ut docuit Fachin. lib. 2. contror. capite 13. Nec omnia alia fundamenta refragantur; nam supponimus, patrem professum pro mortuo haberi post professionem. Unde legitima à filio exigitur tempore habili, non verò patre vivente.

CAPUT XV.

Innocent. III. Episcopo, & Capitulo (a) Tragurien.

Sicut tenor vestrarum litterarum nobis aperuit, cum P. lator præsentium in sacerdotali esset officio constitutus, & tantâ rerum temporalium indigentia laboraret, quod nec sibi, nec suis progenitoribus, seu fratribus, in necessitatibus propriis posset aliquatenus providere, proprii corporis laboribus & maris periculis multis se non dubitavit exponere, ut de suo labore, & acquisitione honesta suam, & suorum posset indigentiam relevare. Contigit autem post hæc, quod ipse longè à vestra civitate consistens, tam gravi cœpit ægritudine laborare, quod extra se positus, desperaret de vita præsentem: & dum in tali esset articulo constitutus, à quodam simplici monacho indutus fuit habitu monachali, & ad monasterium deportatus. Deinde paucis diebus elapsis, cum jam esset in principio suæ convalescentiæ, deposuit habitum, & delictentia ejusdem loci Abbatis monasterium dereliquit, & cupiens (b) progenitorum indigentiam subvenire, à vobis suppliciter postulavit, ut posset, sicut prius, in sacerdotali officio ministrare, & vobiscum pariter conversari. Quid autem super his vobis fuerit faciendum, sacra Apostolicæ Sedis oraculo humiliter petitis edoceri. Nos igitur vestræ consultationi taliter duximus respondendum, quod licet ista duo inter se repugnantia videantur, ut scilicet quisquam sit extra se positus, & de præsentem vita desperet; si tamen eo tempore, quo positus extra mentem asseritur, indutus fuit habitu monachali, cum alienatus non sentiat, ac per hoc non valeat consentire, præfatum presbyterum denunciatis ab observatione monastici ordinis absolutum, nisi postquam mentis suæ factus est compos, voluntate spontaneâ professionem fecerit monachalem. Datum Laterani.

NOTÆ.

1. (a) **T**ragurien. In hac sexta collectione, & in tertia, sub hoc tit. cap. 3. legitur, *Targilien.* sed inscriptionem, & litteram restituo ex ipso codice epistol. Innocentii III. Colonisæ edito,

ubi fol. 15. epistola hæc reperitur. *Tragurium* est insula in mari Adriatico, adiacens Dalmatia, in qua est civitas ejusdem nominis: ejus meminerunt Ptolomeus lib. 2. Plinius lib. 4. cap. 21. Olim habuit Ecclesiam Cathedralē, cujus Prælato in præsentem rescribit Innocentius.

(b) *Progeni-*